TOESPRAAK JOOP DEN UYL TIJDENS DE START VAN DE PVDA TWEEDE KAMERCAMPAGNE IN DE IJSSELHAL TE ZWOLLE OP 26 APRIL 1986
Embargo tot moment van uitspreken.

Om ons heen, bij CDA en VVD neemt de zenuwachtigheid toe in het zicht van de verkiezingen. Ze vinden van zichzelf, dat ze het zo goed doen. Waarom willen de kiezers dat maar niet zien?
In de agitatie springen de lukrake verwijten. De PvdA belooft teveel en ze belooft te weinig, volgens Bert de Vries. Ze belooft de verlagingen van de stelselherziening ongedaan te maken. Dat mag niet. Ze belooft niet de bezuinigingen op de sociale zekerheid in één klap ongedaan te maken. Dat deugt ook niet, volgens Bert de Vries dan.
Wat zouden onze tegenstanders een plezier hebben om ons te kunnen afschilderen als de royale gelduitgevers, die links en rechts hun beloften strooien.
Dat doen we niet. Daarvoor zijn de problemen te groot.
730.000 geregistreerde werklozen en voor de meesten van hen
geen uitzicht. En er is een wereld van verschil tussen
werkloos zijn en het tellen van werklozen.

Werkloos is iemand die werk zoekt en het niet kan vinden. Werkloos ben je ook als je 58 jaar bent en met je kop tegen de muur loopt, omdat ze je niet meer willen hebben. Werkloos ben je ook als je in de WAO zit, maar eigenlijk heel goed in staat bent om te werken en dat ook dolgraag zou doen.
En werkloos ben je zeker ook als je als meisje van school komt en je kunt geen werk vinden. Of als je als getrouwde vrouw wel weer zou willen gaan werken.
Het arbeidsbureau kan je ook niet helpen, een uitkering krijg je niet. Dus waarom zou je je laten inschrijven?
Meer dan een miljoen mensen zoeken werk. Een deel daarvan al lange jaren. Zij bevinden zich in een groeiend isolement; uitgesloten van betaalde arbeid, uitgesloten van de sociale contacten die daarnee samenhangen. Wie langer dan twee jaar werkloos is, geeft het op.
De PvdA heeft haar visie op het werkgelegenheidsbeleid in de komende kabinetsperiode volledig uitgewerkt op tafel gelegd. Werk maken door selectieve

economische groei, overheidsinvesteringen, vernieuwing van het productie-apparaat en bevordering van arbeidsintensieve bedrijvigheid. Werk delen door verdere algemene arbeidstijdverkorting naar een gemiddelde volle werkweek van 32 uur in 1990 en door een veelheid van aangepaste vormen zoals de VUT, jeugdwerkplannen en deeltijdarbeid.
Een nieuwe aanpak van de werkloosheid ligt reeds in hoofdlijnen op tafel. Klaar om in het regeeraccoord, in het beleid van een nieuwe regering te worden uitgewerkt.
Minder dan 500.000 geregistreerde werklozen in 1990 is haalbaar. Samen met de vakbeweging staan wij voor die opdracht.
De Partij van de Arbeid wil regeren met dát doel: een werkelijk zichtbare verlaging van de werkloosheid.
De PvdA heeft zich als geen andere partij sterk gemaakt voor het delen van werk. We hebben de instrumenten om verder te komen op tafel gelegd. We hebben de afwijzing door de VVD zien groeien. We hebben het zigzagbeleid van het kabinet opgemerkt. We hebben de werkgevers van maand tot maand bruter zien worden in hun verzet tegen de 36-urige werkweek in 1986.

Vandaag beleven we het, dat de vakbeweging stakingsacties voert, niet voor hoger loon, maar voor werk ten behoeve van de mensen, die buiten staan.
Vandaag beleven we het ook, dat werkgevers een grove aanval op de vakbonden uitvoeren en hen als onderhandelingspartners opzij schuiven.
Kijk, dat is het resultaat als het kabinet-Lubbers jarenlang de vakbeweging schoffeert. Lubbers en de Koning hebben eer van hun werk. De werkgevers exploiteren hun macht, zoals Lubbers dat eerder deed.
Wij vinden dat er genoeg tegen de vakbeweging aangeschopt is.
Wij vragen over dit machtsmisbruik van kabinet en werkgevers het oordeel van de kiezers.
Ook bij een gericht werkgelegenheidsbeleid is de kans groot, dat de komende jaren de langdurige werkloosheid zich verhardt. De groep langer dan twee jaar werklozen zal in getal nog groeien.
Wij kunnen met dit perspectief niet leven. Waar andere partijen de ogen sluiten voor de menselijke en maatschappelijke problemen die hier tot uiting komen, hopen dat

met wat scholing hier en daar de bui wel zal overdrijven, durven wij als Partij van de Arbeid de langdurig werklozen als groep naar voren te halen. De kaarten achterin de kaartenbak van het Arbeidsbureau moeten weer mensen worden.
Alweer vijf maanden geleden hebben Willem Vermeend en Frans Moor een wetsvoorstel ingediend dat 30.000-35.000 langdurig werklozen aan een volwaardige baan kan helpen.
Dit plan is door alle betrokkenen met instemming ontvangen. Het werd door de regering met tegenzin aan werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid voorgelegd. Nu prijkt het als hoofdpunt op het voorlopige Stichtingsakkoord dat binnenkort officieel bekend zal worden.

Maar 30.000-35.000 nieuwe plaatsen voor langdurig werklozen lost slechts een deel van het probleem op. Nog zeker 150.000- 200.000 langer dan twee jaar werkloze mensen blijven in een uitzichtloze situatie gevangen. Wij menen dat een volgend kabinet voor deze groep een knoop moet doorhakken: wij vinden dat hun uitkeringen moeten worden ingezet om werk te scheppen waarin deze mensen volwaardig kunnen functioneren.
De kwaliteit van de samenleving is de laatste jaren er niet op vooruit gegaan. Onveiligheid, gebrek aan service en het ontbreken van een menselijk gezicht zijn aan de orde van de dag. Veel menselijke arbeid is uit kostenoverwegingen of door automatisering verdwenen. Te laat is ingezien, dat daarmee ook de "menselijke kwaliteit" van de dienstverlening verloren ging.
Wie mist niet de conducteur op de tram, de man of vrouw die toezicht houdt in parkeergarages, de extra hulp in de bibliotheek of in het zwembad?
Hoeveel zinvol werk blijft er niet liggen in de gezinszorg, het bejaardenwerk, in de wijkdienstverlening, maar ook in hergebruik van afval? Het zal voor gemeenten geen probleem zijn een veelheid van zinvolle activiteiten te ontwikkelen die nu niet verricht worden. Wij willen die creativiteit op lokaal niveau inzetten om de kwaliteit van het bestaan te verhogen.
Daar liggen de kansen vele langdurig werklozen een volwaardige bijdrage aan ons arbeidsbestel te laten leveren.
Weten de ministers eigenlijk wel in welk land zij leven?
Men neemt keiharde maatregelen en is vervolgens verbaasd als men op de sociale

gevolgen wordt aangesproken. Zo zei Lubbers op 22 maart in het AD: "Mijn grootste teleurstelling in de afgelopen jaren was het verwijt a-sociaal te zijn geweest."
Ons Verwijt is niet dat Lubbers de mensen blauwe plekken en | schaafwonden heeft bezorgd. Ons verwijt is, dat die pijn niet j eerlijk werd verdeeld. Dat het de uitkeringsgerechtigden waren l die vijf, zeven, sommigen zelfs meer dan 10% koopkracht inleverden, terwijl de mensen met hoge inkomens goeddeels buiten schot bleven.
Dat geldt voor de kortingen, dat geldt voor het nieuwe stelsel van sociale zekerheid, het geldt voor de nieuwe studiefinanciering. Het zijn de arbeiderskinderen die daarin de hoogste studieschulden opbouwen. Het is tegen die eenzijdigheid dat we ons keren.
En wij niet alleen. Waarom denkt Lubbers eigenlijk dat zovelen in Zuid Nederland voor het eerst van hun leven PvdA stemden?
Om onze blauwe ogen? Kom nou. Mensen maken die keus omdat ze niet nog eens door CDA te stemmen VVD beleid mogelijk willen maken.
De VVD was altijd voor grotere inkomensverschillen. De bolwerken van de VVD zijn overal in het land op afstand herkenbaar. Het CDA heeft zich steeds meer bij die bolwerken aangesloten.
En dat is de kiezers beneden en boven de rivieren niet verborgen gebleven.
CDA en VVD hebben zich tegenover elkaar in een regeerakkoord vastgelegd. Dat werd goeddeels door wantrouwen bepaald.
Het heeft het CDA zo dicht bij de VVD gebracht, dat veel kiezers nauwelijks het verschil nog zagen en overstapten van VVD naar CDA.
In het zicht van de verkiezingen is het CDA ongelukkig dat het zo vastgeketend ligt aan van Aardenne en Nijpels.
Het rukt wat aan de zelfgekozen ketens. Het is toch te gek, dat de VVD ambtenaren gaat wegdoen om de blijvers meer te betalen. Dat is nog eens inkomen boven werk.
Het CDA vindt de bezuinigingsplannen van het kabinet voor de komende jaren hooguit een bouwsteen voor het beleid van na de verkiezingen.
Maar wat gedaan is telt. Met de VVD heeft het CDA de laagste inkomens op achterstand gezet, de koppeling, het merkteken van beschaving, overboord gezet, besloten tot de bouw van nieuwe kerncentrales met voorbijgaan aan de uitkomst van de B.M.D., besloten tot de plaatsing van 48 kruisraketten, besloten de

stelselherziening sociale zekerheid door te zetten.
Het CDA kan zich van die last niet meer ontdoen.
Lubbers zwalkt. De ene dag roept hij ferm, dat voor hem alleen het CDA program telt. De andere dag vindt hij, dat hij toch vooral door moet gaan met de VVD.
De kiezers zullen dat laatste goed tot zich door moeten laten dringen. Wie Lubbers stemt, stemt voor Nijpels. Wie CDA kiest, kiest voor de voortzetting van het huidige beleid.
Wij doen een beroep op de kiezers om een voortzetting van dit beleid onmogelijk te maken. Wij doen dat, omdat we een eerlijker en rechtvaardiger beleid willen. We doen het ook, omdat wij menen dat Nederland weer de draad uit de jaren zeventig moet oppakken en de nood van de Derde Wereld ten volle ernstig moet nemen.
De PvdA beweert niet daarvan het monopolie te hebben. We zeggen wel, dat wij de solidariteit met de Derde Wereld centraal in ons beleid stellen.
Zoals wij ontspanning en ontwapening blijven najagen. Wij zullen in een nieuwe regering naar Washington en naar Moskou gaan en initiatieven nemen, die een doorbraak in het overleg kunnen bevorderen. Wij gevende strijd tegen de kernwapenwedloop niet op en we zullen niet meewerken aan de plaatsing van kruisraketten.
Wij zoeken regeermacht. Wij willen met de macht anders omgaan dan het kabinet-Lubbers deed. Wij zoeken geen conflict, maar samenwerking. We bestrijden het kabinet van CDA en VVD met felheid en uit overtuiging. We wijzen samenwerking, hetzij met CDA, hetzij met VVD niet af.
Omdat wij de dialoog zoeken met mensen met ideeën en groepen met verantwoordelijkheid.
Wij willen alles op alles zetten om de afschuwelijke werkloosheid te overwinnen. Wij willen mensen die naar de rand van de samenleving zijn gedrukt, weer midden in de samenleving plaatsen.
We vechten vóór vredespolitiek en solidariteit met de armsten in de wereld.
Tegen nieuwe kerncentrales en voor een schoon milieu
Voor- veiligheid en geborgenheid van miljoenen, die een moeilijk
bestaan leiden
Voor een partij van de arbeid in een nieuwe regering.